

JOVES I MEDITERRÀNIA Clima 2020

TALLERS Conclusions

Organitza:

**Generalitat
de Catalunya**

Amb la col·laboració de:

CERAi, Comissió Intermediterrània — Conferència de Regions Perifèriques Marítimes (CIM — CRPM) i el seu Consell de Joventut CIM, Consell de la Joventut de Barcelona, Consell Nacional de la Joventut de Catalunya, Fòrum de Dones del Rif, Fundació Assemblea de Ciutadans i Ciutadanes del Mediterrani (FACM), Govern Regional de Sousse, Institut Europeu de la Mediterrània (IEMed), MedCities, MedECC, NovAct, Servei Civil Internacional de Catalunya, Unió pel Mediterrani (UpM) i la Xarxa "Mediterranean Youth Climate Network" (MYCN), Universitat Pompeu Fabra i Young Mediterranean Voices (YMV).

Taller 1.

Activisme, moviments socials i societat civil

Quines estratègies diferents utilitzen l'activisme, els moviments socials i la societat civil en la lluita per la justícia climàtica? Com es relaciona la lluita pels drets ambientals amb les reivindicacions polítiques i socials més àmplies? Quines formes adopta l'acció ambiental en diferents contextos mediterranis? Què passa quan els i les activistes actuen en un context d'ocupació i de repressió?

El taller sobre activisme va intentar respondre a totes aquestes preguntes a partir d'una conversa amb Mahfoud Bashri, activista del Sàhara Occidental a l'organització Saharais contra el Saqueig dels Recursos Naturals, i amb Suha Jarrar, investigadora de polítiques ambientals i de gènere a Al-Haq, una organització de drets humans a Palestina, que treballa en el dret d'accés a l'aigua.

Després d'un debat més teòric es van proporcionar eines, estratègies i diverses metodologies d'acció per pressionar els poders polítics i afavorir el canvi social.

Finalment, les persones participants van dissenyar una acció no violenta i una campanya per dur a terme a la pròxima Conferència pel Canvi Climàtic de les Nacions Unides (COP26).

Conclusions:

- Hi ha una intersecció important entre l'activisme per la justícia climàtica i les qüestions de drets humans, especialment en contextos d'alta repressió, com ara la situació d'ocupació i conflicte, en els casos del Sàhara Occidental i Palestina.
- La sostenibilitat i l'efectivitat de qualsevol tipus d'activisme o moviment social depèn de la incorporació d'aspectes tan transversals com l'ecologisme social i l'ecofeminisme.
- La digitalització i la creativitat són les eines més destacades per afavorir la inclusió de les diferents lluites vinculades al clima, tant en l'àmbit local com en el global.

Taller 2.

Ciutats, joves i sostenibilitat

El taller, organitzat per l'organització MedCities, ens va ajudar a respondre les preguntes sobre com podem construir entorns urbans més sostenibles i inclusius, i quin paper tenen els joves ciutadans i quina ciutat imaginem.

La primera taula rodona va reunir organitzacions internacionals i mediterrànies que treballen en qüestions de polítiques urbanes i de joventut i de la lluita contra el canvi climàtic i l'activisme juvenil. La segona sessió del taller va proposar una dinàmica participativa sobre la sostenibilitat i la inclusió de les ciutats, basant-se en els reptes, les accions fetes i els missatges clau de promoció en relació amb la governança i la participació locals, la gestió ambiental, els espais urbans inclusius i verds i l'emprenedoria i l'ocupació.

Conclusions:

- Les ciutats haurien de procurar créixer equitativament, és a dir, distribuint espais verds i serveis bàsics per garantir l'accés a tothom, també mitjançant una ambiciosa promoció de la mobilitat accessible i assenyada.
- A les ciutats, la petjada humana és més gran i és on les accions haurien de ser més essencials. És fonamental millorar l'eficiència en l'ús dels recursos bàsics, però limitats, tant en els edificis com en la gestió d'aigua o dels residus.
- Els governs locals tenen un paper clau per donar cabuda a totes les necessitats i identitats dels ciutadans. Cal exigir a les entitats públiques que no esperin que els joves participin els joves, sinó que dissenyin dispositius de participació adaptats a ells.
- Les polítiques localitzades adreçades a grups vulnerables són essencials per no deixar enrere ningú. Per això, es reclama la valorització de tot tipus de llocs de treball i sectors econòmics i s'exigeixen més iniciatives en el camp de l'educació formal, no formal i professional, també promogudes per les nostres ciutats.

Taller 3.

Digitalització i solucions innovadores per a l'emergència climàtica

Amb l'objectiu de debatre la importància de la digitalització en l'emergència climàtica i el paper que té en l'acció juvenil, aquest taller es va estructurar en tres sessions: La primera, organitzada per l'IEMed i la Xarxa Espanyola de la Fundació Anna Lindh (FAL), es va centrar en l'impacte de la transformació digital com a nova necessitat, especialment en el context de la COVID-19. Joves del Líban, Tunísia i Egipte van compartir bones pràctiques i eines digitals per fer front a l'emergència climàtica als seus països. La segona sessió, organitzada pel Programa Young Mediterranean Voices (YMV) de la FAL, va reunir joves activistes en un debat obert sobre diferents projectes de plataformes virtuals i digitals a la Mediterrània, destacant la ràpida imposició de les noves tecnologies i el seu efecte accelerador per crear xarxes en acció, condicions favorables a la participació juvenil. La sessió final, també organitzada per YMV, va exposar el coneixement, les eines i les tècniques i orientacions necessàries per desenvolupar projectes d'acció climàtica, de manera que els i les joves van poder dissenyar la seva pròpia proposta.

Conclusions:

- El diàleg d'emergència climàtica mitjançant la creació d'oportunitats d'intercanvi virtual, les eines digitals per a la joventut i l'aprofitament de les plataformes de mitjans socials per arribar a un públic més ampli d'activistes, així com als responsables de la presa de decisions polítiques.
- És necessari salvar la distància entre els països del Sud i del Nord de la Mediterrània que fan ús de la col·laboració multilateral Euro-Medi les seves plataformes de diàleg digital dirigides pels joves, i també superar els desequilibris a la regió. Quan fem costat a les comunitats locals i vulnerables, estem tenint en compte la justícia, la pobresa, la igualtat, la inclusió social i la redistribució equitativa dels recursos.
- Hi ha una crida urgent per canviar la narrativa global i vincular el desenvolupament econòmic amb la crisi climàtica, de manera que la gent ho consideri prioritari i assumeixi més responsabilitats. No hem d'oblidar l'ús de la cultura com a mitjà de comunicació i com a xarxa per humanitzar la situació.

Taller 4.

Economies transformadores

En aquest espai liderat per diverses organitzacions de la societat civil, així com per administracions públiques de la ribera sud del Mediterrani, es van exposar, cadascú des de la seva perspectiva, les lluites individuals i col·lectives per convertir les economies transformadores en l'alternativa econòmica necessària per a un món més sostenible, just i igualitari.

Les diverses experiències presentades demostren que les economies transformadores es conceben com una economia alternativa que es basa en els principis fonamentals de l'agroecologia i la sobirania alimentària, l'equitat entre gèneres i regions, la protecció del medi ambient, la recuperació del patrimoni, i la bona governança dels béns comuns (recursos naturals i coneixements) i la construcció a partir de la creació de xarxes base.

Conclusions:

- Com que és una nova cultura de ciutadania responsable, cal treballar molt per conscienciar i popularitzar aquest concepte abans d'establir projectes d'economia social i solidària (ESS). Es fa indispensable, doncs, aprendre i educar la joventut en els valors de l'ESS (esperit de grup, col·laboració, justícia, igualtat i solidaritat).
- Les economies transformadores són una oportunitat perquè els joves recuperin l'entorn rural mediterrani. Per això, cal reforçar les iniciatives dels joves rurals i la valorització del món rural amb la implicació de les institucions públiques i la implementació de polítiques públiques, per enfortir la investigació científica i acadèmica, així com els serveis bàsics i d'oci.
- Integrar aquest model econòmic com a alternativa al model econòmic establert, principalment a través dels manuals escolars i universitaris, així com la necessitat d'impulsar un marc legal adequat i homogeni que en permeti el desenvolupament.

Taller 5.

Incidència en la presa de decisions

Situant la joventut com a actora de transformació social i climàtica, aquest taller va exposar la necessitat d'augmentar la presència i influència dels i les joves als processos de presa de decisions en tres sessions. La primera, organitzada pel Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible (CADS), la xarxa MedECC i la Universitat Pompeu Fabra, va ser un diàleg que va analitzar el paper dels científics en la definició de polítiques mediambientals i el rol de les organitzacions juvenils i les universitats en la mobilització en contra de l'emergència climàtica. La segona sessió, organitzada per la Unió pel Mediterrani i la Mediterranean Youth Climate Network, va posar el focus en la participació de la joventut mediterrània en fòrums internacionals i regionals i la seva influència en l'elaboració de polítiques públiques, a través de bones pràctiques existents. L'última sessió, organitzada per la Comissió Intermediterrània (CRPM) i el seu Consell de Joventut, va analitzar el rol de la joventut en el procés de presa de decisions, amb les accions i els obstacles existents així com a identificar necessitats i solucions, algunes de les quals es van afegir a la Declaració pel Clima del Fòrum.

Conclusions:

- La participació dels joves en el procés de presa de decisions és una qüestió de governança democràtica. Per tant, el paper de l'educació formal i informal necessita més atenció per part de les autoritats públiques.
- Tant la base com la implicació a escala local i internacional són necessàries i es beneficien mútuament. Per això, la participació en les xarxes i les iniciatives regionals són clau per garantir la capitalització de les sinergies reals. En aquest sentit, la mobilització formal i informal són crucials per influir en la formulació de polítiques.
- És necessari que les autoritats públiques millorin les estratègies de comunicació relatives a les polítiques i les accions en matèria climàtica. A més, cal que es doni suport a les organitzacions locals i regionals en la creació de més espais per als joves per fomentar-ne la participació.

Taller 6.

Justícia global, migració i gènere

Els efectes de la crisi ecològica actual, causada pel sistema capitalista i la ideologia neoliberal, tot i que tenen una dimensió global, afecten de manera desigual les persones i les regions, ja que pateixen diferents estructures d'opressió, com ara el racisme, el neocolonialisme i el patriarcat. Per aquest motiu, hem parlat del deute ecosocial mundial, dels refugiats climàtics i de les demandes ecofeministes, a més d'incorporar una perspectiva interseccional i un enfocament d'anàlisi de conflictes des del punt de vista de la consolidació de la pau.

Conclusions:

- És necessària una economia democràtica que tingui en compte les desigualtats entre el Nord i el Sud. Cal un model d'energia renovable igualitari, garantir la reducció del 10% de les emissions, sobretot en els països rics, i assumir que les noves generacions joves hauran de consumir menys energia.
- Per implementar un model completament nou basat en la sostenibilitat, calen visions noves i creatives i sobretot una economia democràtica, ja que el canvi no vindrà des de les institucions, sinó des de la mobilització social i la desobediència civil.
- La crisi climàtica és el resultat de diferents sistemes d'opressió, amb unes conseqüències desiguals; per tant, cal tenir en compte aquesta diferència a l'hora de trobar una solució i aconseguir una justícia climàtica real i global, que s'ha de basar en la interseccionalitat.

Taller 7.

ARTIVISME

Aquest taller, organitzat per la Fundació Assemblea de Ciutadans i Ciutadanes del Mediterrani (FACM), estava dirigit a emfatitzar la importància de l'art i la cultura per ajudar a prevenir i superar l'aïllament causat per la pandèmia. La idea de la sessió era reunir els i les joves representants d'alguns dels projectes promoguts per la FACM a favor de la sostenibilitat, en què l'art, la recerca i la cultura s'utilitzen com a eines de resiliència de la ciutadania a l'emergència climàtica, així com a altres aspectes econòmics, socials i, fins i tot, de salut. Alguns d'aquests projectes són diverses obres de teatre durant el temps de confinament i l'*Acordió en línia per als infants sols*, a Nàpols (Itàlia); el Congrés Mediterrani: Música i Ciència, l'Ús de les TIC en l'Escenari post-COVID, a Sarajevo (Bòsnia i Hercegovina); *Urgència mediterrània: la ciutadania en resistència*, a la Mostra Viva del Mediterrani, a València (Espanya), i la primera residència virtual per als i les artistes a la Mediterrània Ravmed, a Alger (Algèria).

El taller va posar els i les joves al centre del diàleg, a més de tractar qüestions com la sensibilització sobre el consum sostenible i la cerca de pautes de producció per limitar els efectes del canvi climàtic (taller Food Wave – Empowering Urban Youth for Climate Action, a Roma, Itàlia), sobre el gènere i la diversitat sexual (peça d'òpera rock *Antígona 2.0*, a Podgorica, Montenegro) o la mobilització dels i les joves a les seves ciutats per promoure el diàleg intercultural i la inclusió social de les persones migrades (*Le dialogue interculturel et l'inclusion sociale des migrants*, a Nador, Marroc).

Conclusions:

- S'han d'organitzar més fòrums que promoguin la participació de la joventut, com ara un espai segur de diàleg, d'intercanvi d'idees i de disseny de solucions efectives i compartides.
- L'art és una eina de comunicació que proporciona un espai perquè els i les joves s'expressin. En aquest cas, l'art es va utilitzar com una manera de superar l'aïllament causat per la pandèmia.
- Hi ha una crida urgent a favor de la participació dels i les joves en la presa de decisions. Per exemple, les declaracions són documents importants que poden tenir un significat institucional, més enllà dels debats.